

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia economie, buget și finanțe

Amendament

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 214 din 1 octombrie 2019) de către un grup de deputați în Parlament.

În conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 65, 59 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996, în urma examinării proiectului de lege privind finanțele publice locale propun următorul amendament:

1. Articolul 5

la aliniatul (5) punctul 1) litera b), liniuța întâi va avea următorul conținut:

„- pentru bugetul municipal Bălți – 60% din volumul total colectat pe teritoriul municipiului Bălți (cu excepția unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi din componența municipiului) ”.

Celelalte amendamente la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 214 din 1 octombrie 2019), neprevăzute de prezentul *proiect*, rămân neschimbate.

Anexă:

1. Proiectul amendamentului.
2. Notă informativă.

Deputat în Parlament
Arina Spătaru

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de amendament la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 214 din 1 octombrie 2019)

Orașul Bălți este situat în regiunea de Nord a Republicii Moldova și are statut de municipiu, fiind al doilea ca mărime după municipiul Chișinău. Populația mun. Bălți la data 01.01.2018 constituia 151,4 mii persoane. Municipiul Bălți este un important centru economico-industrial, cultural, spiritual, istoric, științific și educațional din nordul Republicii.

Municipiul Bălți este administrat de Primărie și Consiliul Municipal Bălți (CMB). Atât primarul, cât și consilierii sunt aleși de populație pentru un mandat de 4 ani. În componența municipiului sunt incluse comunele Sadovoe și Elizaveta. La 25 octombrie 2012, municipiul Bălți a obținut statut de unitate administrativ-teritorială de nivelul II. Administrarea publică a municipiului Bălți se efectuează de consiliul municipal, consiliile satești ca autorități deliberative, de către primarul municipiului Bălți și primarii satelor ca autorități executive.

Municipiul Bălți se bucură de o infrastructură relativ dezvoltată în comparație cu alte orașe din țară, ceea ce este un factor esențial pentru atragerea investițiilor străine. Existența unei Zone Economice Libere în teritoriu, precum și potențialul de extindere al sectoarelor industriale în Parcul Industrial, reprezintă unul dintre factorii strategici de atragere a investițiilor străine.

Structura sectorului industrial în anul 2018 arată, că domeniile industriale principale ale mun. Bălți sunt: industria alimentară și a băuturilor cu cea mai mare pondere în volumul producției industriale totale – 62,3%, industria constructoare de mașini cu ponderea respectivă de 8,6%, produse din minerale nemetalifere – 7,4% și industria ușoară – 3,8%.

Industria municipiului Bălți este reprezentată de 40 de întreprinderi mari (cu un număr de angajați mai mare de 250 persoane fiecare). Ramurile principale industriale, tradiționale ale orașului sunt:

- industria alimentară și a băuturilor („Basarabia-Nord” S.A., „Floarea Soarelui” S.A., „Incomlac” S.A., „Barza Albă” S.A., „Beermaster” S.A., „Combinatul de produse alimentare” Î.S., „Produse Cerealiere” S.A., „Combinatul de pâine din Bălți”, etc.);

- industria ușoară (conform CAEM: „fabricarea produselor textile”; „fabricarea de articole de îmbrăcăminte; prepararea și vopsirea blănurilor”; „producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei”) („Bălțeanca” S.A., Î.M. „Flautex-comerț”, Î.S.C. „Runfelsia” S.R.L., Î.M. „Fashion Group” S.R.L., etc.);

- industria constructoare de mașini („Moldagrotehnica” S.A, ICS „DRAEXLMAIER AUTOMOTIVE” SRL., etc.);

- industria electronică (conform CAEM „producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice”) (S.A. „Răut”);

- fabricarea materialelor de construcție (conform CAEM „producția produse din minerale nemetalifere”) (Articole din beton armat „CMC-Knauf” S.A., etc).

- În condițiile actuale, când există riscul scăderii veniturilor bugetare și transferurilor de stat, precum și creșterea cheltuielilor bugetare, apare necesitatea gestionării eficiente a proprietății municipale, ca sursă alternativă de venit și de finanțare a deficitului bugetar. Registrul de stat al persoanelor juridice include 23 de întreprinderi municipale, dintre care doar 14 întreprinderi funcționează.

- În municipiul Bălți funcționează 35 de instituții preșcolare, 30 de instituții de învățământ primar/secundar general, 5 instituții de învățământ secundar profesional, 6 colegii și 1 instituție de învățământ superior.

- În subordinea Secției Cultură a Primăriei mun. Bălți funcționează 22 de instituții. Secția Cultură a Primăriei Bălți își desfășoară activitatea susținând, coordonând și implementând diverse proiecte și programe culturale naționale și locale.

Condiții ce au impus elaborarea actului

La etapa actuală, organizarea activității și funcționarea Primăriei municipiului Bălți se află într-un continuu proces de modernizare și asimilare, atât la nivel conceptual, dar mai cu seamă de implementare practică, a noțiunilor precum: management urban, dezvoltare durabilă, pluralism politic, guvernare democratică, atragerea surselor de finanțare.

Analiza funcțională a administrației publice a municipiului Bălți și subdiviziunilor subordonate a evidențiat câteva probleme majore de organizare și funcționare:

1. Cadrul limitat al drepturilor financiare și administrative

Valoarea bugetului municipiului Bălți este foarte mic, raportat la numărul de locuitori și necesitățile înregistrate la nivel municipal. Bugetul municipal se formează preponderent din impozitul pe venit a persoanelor fizice, ceea ce creează anumite limite în special în situația tendințelor migraționiste.

Procesul bugetar la nivelul unității administrativ-teritoriale nu produce buget credibil. La elaborarea bugetului local se aplică tehnici simpliste de prognozare a veniturilor și cheltuielilor. Subestimarea și supraestimarea veniturilor indică neajunsuri atât în prognozarea acestora, cât și în mobilizarea și colectarea lor.

Sunt aplicate insuficiente mijloace de asigurare a intangibilității domeniului public (lupta cu construcții neautorizate, contracararea ocupării ilicite a terenurilor publice, etc.).

2. Managementul defectuos al serviciilor publice

Din cauza lipsei planificării eficiente a activității desfășurate de întreprinderile din domeniul serviciilor publice și din cauza managementului defectuos, majoritatea prestatorilor de servicii publice municipale nu se bazează pe indicatori de performanță, astfel cheltuielile devansând cu mult veniturile. Mecanismul de finanțare și organizare a serviciilor locative și de salubritate nu este clar delimitat și organizat.

3. Politizarea excesivă a administrației publice locale

Politizarea excesivă a administrației publice locale este în detrimentul dezvoltării comunității, în special atunci când există divergențe politice între administrația publică locală și administrația publică centrală, fapt care se resimte cel mai mult prin distribuția resurselor financiare din bugetul de stat către bugetul municipal, alocarea resurselor financiare pentru obiecte de infrastructură și reparația drumurilor, etc.

Efectul social-economic al proiectului

Aprobarea proiectului amendamentului va contribui la consolidarea bazei de venituri mun. Bălți și, respectiv, a autonomiei financiare ca element crucial de asigurare a autonomiei locale, va spori procesul de administrare a unității administrativ-teritoriale, va crea condițiile pentru un proces decizional mult mai transparent și echitabil, asigurând servicii publice de calitate. Buna guvernare va avea efecte pozitive directe asupra mediului de afaceri, social și educațional. Angajamentul pro-activ al autorităților publice locale va duce la îmbunătățirea atractivității orașului și promovării competitive a acestuia într-un mod integral, armonios și durabil.

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

A M E N D A M E N T

la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr.397/2003
privind finanțele publice locale (art.5, 11)
(nr.214 din 28.11.2019) lectura II

În conformitate cu art.59 și art.65 alin(2) din Regulamentul Parlamentului, care prevede dreptul de a prezenta amendamente comisiei sesizate în fond, în termen de 10 zile de la data aprobării proiectului în I lectură, înaintez următorul amendament la proiectul de lege nr.214 din 28.11.2019, cu următorul conținut:

1. Articolul 5

la alineatul (1), punctul 1, după litera b se completează cu litera b¹) cu următorul conținut:

b¹) defalcările de la impozitul pe venitul persoanelor juridice pentru bugetele satelor (comunelor) și orașelor (municipiilor), cu excepția satelor (comunelor) și ale orașelor (municipiilor) din componența unității teritoriale autonome cu statut juridic special, - 15% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale.

2. Articolul 11

la alineatul (1) se va completa cu următorul conținut:

(1) Transferurile cu destinație generală se efectuează din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale, formate din impozitul pe venitul persoanelor fizice, nealocat sub formă de defalcări la bugetele unităților administrativ-teritoriale și 20% din impozitul pe veniturile persoanelor juridice pe baza datelor din ultimul an pentru care există execuție bugetară definitivă.

Igor MUNTEANU,
Deputat în Parlament

Nota de argumentare

În conformitate cu art.65 din Regulamentul Parlamentului, care prevede dreptul deputaților de a prezenta amendamente comisiei sesizate în fond în termen de 10 zile de la data aprobării proiectului în a 2 lectură, dar și în contextul discuțiilor purtate recent la Comisia Economie, buget și finanțe, pe care o conduceți, asupra proiectului de lege N.214 (comasat cu N.62) cu privire la modificarea legii finanțelor publice locale, vreau să vă atrag atenția asupra faptului că varianta transmisă de Comisie la 11.12.2019 aduce atingere conceptului proiectului de lege adoptat în I lectură.

În primul rând, proiectul de lege în varianta aprobată de CEB elimină din textul proiectului noțiunea de "defalcări de la IVPJ pt autoritățile publice locale de nivelul 1" în valoare de 25% și exclude astfel orice referință la sursa de defalcări indicată în proiectul inițial. Este de înțeles că deputații pot propune modificări ale ratei defalcărilor, dar nu pot respinge sau elimina cu totul sursa acestor defalcări, conținute în conceptul original al proiectului N.214, aprobat în I lectură.

În al doilea rând, proiectul de lege N.214 adoptat în I lectură indica asupra completării fondului de susținere financiară cu 25% (VPJ), care a dispărut din proiectul aprobat în ședința CEB. În schimb, textul raportului CEB conține o formulă vagă de stabilire anuală a unei anumite cote anuale pentru echilibrarea bugetelor, care complică procesul de planificare bugetară pentru APL. Rezultatul imediat este că autoritățile locale vor fi dependente de decizia finală a Parlamentului și nu vor fi capabile să planifice bugetele lor înainte de adoptarea Legea bugetului. Practic, APL nu-și vor putea programa veniturile pe termen lung și mediu (3-5 ani). Această formulă contrazice conceptul adoptat în I lectură și, implicit, obligațiile RM cu privire la descentralizare și consolidarea autonomiei locale.

Considerăm fezabilă formula aprobată în lectura I de modificare a legii finanțelor publice locale. Susținem modificările la art.5, alin 1, pct 1, litera b, liniuța 1, 2 și 3. Aliniatul 3, pct,1, lit,b, este acceptabil. Este tot acceptabil alineatul 5 pct 1,litera b, liniuța 1. Totodată, la alin.1, pct.1, după litera b, propunem completarea prevederii cu formularea din amendamentul propus.

În al treilea rând, menționăm că dacă mergem pe varianta aprobată de CEB proiectul își consumă efectele fără a îmbunătăți cu nimic situația autorităților locale în materie de finanțe publice. Bugetele locale consolidate vor obține practic doar suma pe care Guvernul o va transfera în FSF (din sursele indicate - IVPJ). În condițiile când nu există nici o cotă fixă stabilită în lege, aceasta ar putea fi și 0%, adică nimic. Sporirea cotelor de defalcări din IVPF, practic doar redistribuie resursele între APL I și APL II, dar nu suplimentează veniturile bugetelor locale. Chiar dacă putem presupune ca, în acest an, Guvernul va acorda o cotă de 10% din IVPJ (din 2016), aceasta va însemna doar 233,9 mil. lei, adică o creștere de doar 1,7% față de sistemul actual în vigoare. Astfel, dacă ținem cont de faptul că nivelul de autonomie financiară al APL (fără Găgăuzia) în 2018 s-a diminuat cu circa 3,1 puncte procentuale față de 2016, atunci este clar că măsurile propuse în proiect nu doar contravin versiunii proiectului de lege nr.214 adoptat de Parlamentul RM în prima lectură (consultați stenograma discuțiilor), dar nici măcar nu vor redresa situația descrisă în nota informativă a proiectului la situația anului 2019.

În temeiul argumentelor expuse mai sus, consider că ar trebui să ajungem la un compromis rezonabil la subiectul proiectului de lege nr.214. Propunerile noastre presupun o creștere a veniturilor din defalcări și TDG pentru bugetele locale (fără

UTAG), cu circa 626 mln. lei, care asigură practic integral creșterea pozitivă pentru nivelul I al APL, cu excepția a 5 APL de nivelul II, pentru care se va înregistra o diminuare moderată de cca 8,9 mln. lei. Considerăm acest rezultat totuși mai bun decât ceea ce va reieși din varianta decisă de Dvs în cadrul ședinței din 11.12.2019.

Am consultat recent aceste informații cu Congresul autorităților locale din RM (CALM) și Centrul independent Expert Grup și am simulat efectele legii asupra sistemului existent al finanțelor publice locale din RM. Rezultatele acestei simulări nu sunt îmbucurătoare. Evident, vă stăm la dispoziție pentru orice discuții pe care le veți considera necesare.